

◇ نشریه علمی زن و فرهنگ

سال یازدهم، شماره ۴۳، بهار ۱۳۹۹

صفحات: ۱۱۳-۱۰۱

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۷/۲۵ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۱/۰۷

طراحی الگوی عوامل موثر بر خشونت علیه زنان

مهران سهراب زاده*

زهرا نوری**

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی عوامل موثر بر خشونت علیه زنان و طرح ریزی الگوی جامع پیرامون عوامل موثر بر خشونت خانگی علیه زنان است. جامعه پژوهش مقالات نشریات علمی معتبر جامعه شناسی و روان-شناسی با عنوان خشونت علیه زنان، که طی سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۸ منتشر شده می‌باشند. نمونه‌ی پژوهش ۳۵ مقاله‌ی پژوهشی استاندارد بود که بعد از رتبه بندی مقالات انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. طرح پژوهش کیفی و از نوع فراترکیب بود. پس از استخراج عوامل موثر بر خشونت علیه زنان، نتایج نشان داد که در مقالات مذکور ۶۴ متغیر شناسایی و پس از تایید متخصصان حوزه‌ی زنان و خانواده، متغیرهای مذکور مورد تأیید قرار گرفت و در هشت مقوله‌ی اصلی طبقه‌بندی شدند. در نتیجه پژوهش حاضر هشت عامل پزشکی، خانوادگی، فردی، روانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، حقوقی و مصادیق آن‌ها به مثابه عوامل موثر بر خشونت خانگی بر علیه زنان را تبیین و در قالب الگوی ارایه داد.

کلید واژگان: طراحی الگو، عوامل موثر، خشونت علیه زنان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

* دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. (ایمیل: Ms3102002@yahoo.com)

** دانشجوی دکتری بررسی مسایل اجتماعی ایران، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. (نویسنده مسئول، ایمیل: Nouri.z@grad.kashanu.ac.ir)

تمام حقوق انتشار این اثر متعلق به دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز می‌باشد.

مقدمه

خانواده اولین نهادی است که فرد در بدو تولد در آن جای گرفته و انتظار می‌رود که قادر باشد به نیازهای فیزیکی و روانی فرد پاسخ داده، امنیت و آرامش را برای او فراهم کرده و در تکوین شخصیت فرد نقش به‌سزایی ایفا کند. افراد پس از ازدواج به منظور دستیابی به آرامش و امنیت که یکی از اهداف ازدواج قلمداد می‌شود، زندگی مشترک خود را آغاز می‌کنند. اما زمانی که این نهاد پراهمیت اجتماعی با آسیب‌هایی مواجه شود، افراد نمی‌توانند به خوبی جامعه‌پذیر شده و در نهایت جامعه با خطراتی جدی مواجه می‌شود که از پیامدهای آن می‌توان به بروز بی‌سامانی، انواع انحراف و فقدان مهارت لازم به منظور برخورد با مسایل زندگی روزمره اشاره کرد (اسماعیلی‌زاده، ۱۳۹۶: ۶۰). از این رو نقش حیاتی خانواده در شکل‌گیری هویت فردی (عامری و عمویی، ۱۳۹۵: ۷۷) و اجتماعی (آقا محمدیان و شیخ روحانی، ۱۳۸۸، ۱۹۹)، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی (قاسمی روشن، ۱۳۸۱: ۱۱)، جامعه‌پذیری فرزندان (قربانی و جمعه‌نیا، ۱۳۹۷: ۱۱۳)، آموزش مسئولیت‌پذیری اجتماعی (یزدان‌پناه و حکمت، ۱۳۹۲: ۱۲۸) و در نهایت توسعه‌ی اجتماعی (وکیل‌ها و مهدوی، ۱۳۹۴: ۷۳) بسیار مهم و مؤثر می‌باشد.

خشونت^۱ علیه زنان به عنوان یکی از اساسی‌ترین مسایل سلامت عمومی و حقوق بشر شناسایی شده است (جواشیم^۲ ۲۰۰۰ به نقل از الحیب، نور و جونز^۳ ۲۰۱۰: ۳۶۹). خشونت خانگی علیه زنان یکی از انواع خشونت خانگی است که از دیگر اشکال آن می‌توان به خشونت زنان علیه مردان، خشونت علیه کودکان و یا سالمندان اشاره کرد (دیویس، فرنسیس و یات^۴، ۲۰۱۴: ۱۰۲). خشونت علیه زنان یکی از متداول‌ترین انواع خشونت در جامعه و خانه است که دامنه‌ی گسترده‌ای از خشونت کلامی تا خشونت فیزیکی را شامل شده است. از یافته‌های حاصل از پژوهش‌ها چنین برمی‌آید که خشونت علیه زنان، بیشتر در خانه‌ی خود و به وسیله‌ی کسانی ارتکاب می‌یابد که برای آن‌ها شناخته شده هستند. غالباً این خشونت‌ها نسبت به خشونت‌هایی که در خیابان به وسیله‌ی غریبه‌ها ارتکاب می‌یابند، کمتر مجرمانه تلقی می‌شوند و در نتیجه در میان رقم سیاه بزه‌دیدگی قرار می‌گیرند. زمانی که زنان در خانه مورد آسیب و آزار و اذیت قرار گیرند، دامنه‌ی این آسیب به خارج از مرزهای خانه کشیده شده و جامعه را نیز دچار آسیب و مشکل می‌کند (سهراب‌زاده و راوندی، ۱۳۹۶: ۲۴۵)

خشونت علیه زنان پدیده‌ای است که در آن زن به خاطر جنسیت خود و صرفاً به علت زن بودن مورد اعمال زور و تضييع حق از سوی جنس مخالف قرار می‌گیرد. چنانچه خشونت در چارچوب خانواده و بین زن و شوهر باشد، از آن به خشونت خانگی تعبیر می‌شود و هم‌چنین به هر نوع عمل و یا احتمال رفتاری که به آسیب جسمی، جنسی، روانی یا محرومیت و عذاب منجر شود خشونت علیه زنان گفته می‌شود. متأسفانه به دلیل خصوصی بودن حریم خانواده در جوامع گوناگون، آمار دقیق و معتبری از فراوانی و درصد این خشونت در جهان و نیز در کشور ما وجود ندارد. تخمین زده می‌شود که این مسئله در بیش از نیمی از خانواده‌ها وجود دارد و از هر چهار زن، یک نفر در معرض خشونت است (جعفری، ۱۳۹۸). هم‌چنین توجه به این نکته ضروری است که زن‌آزاری در طول نسل منتقل می‌شود و نه فقط نسل حاضر بلکه نسل بعدی

۱. violence

۲. Joachim

۳. Alhabib, Nur & Jones

۴. Davis, Francis & Wyatt

را تهدید می‌کند، به این صورت که خشونت‌های خانگی در ذهن کودکان تأثیر گذاشته و می‌تواند در کنش‌های آنان در زندگی آینده و جامعه تأثیرگذار باشد (نازپرور، ۱۳۸۱: ۶۹-۶۸).
شناسایی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر خشونت خانگی بر علیه زنان و شناسایی عوامل خطر در جامعه‌ی ایرانی و با در اختیار قرار دادن نتایج این پژوهش در خدمت برنامه‌ریزان و کنش‌گران عرصه‌ی خانواده و فرهنگ، شاید بتوان گامی موثر در جهت کاهش این عوامل خطر در جامعه برداشت. در این راستا هدف از انجام پژوهش حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر خشونت علیه زنان در سال‌های گذشته (۱۳۷۸-۱۳۹۸) و طرح‌ریزی الگویی جامع پیرامون عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان می‌باشد.

روش

طرح پژوهش، جامعه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری: طرح پژوهش کیفی و از نوع فراترکیب بود. جامعه پژوهش مقالات نشریات علمی معتبر جامعه‌شناسی و روان‌شناسی با عنوان خشونت علیه زنان، که طی سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۸ منتشر شده می‌باشد. نمونه‌ی پژوهش ۳۵ مقاله‌ی پژوهشی استاندارد بود که بعد از رتبه‌بندی مقالات انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

روش اجرا

تکنیک فراترکیب از اشتقاق روش مرور نظام‌مند ایجاد شده است. تکنیک مذکور، به دنبال ترکیب نتایج به دست آمده از مطالعات متفاوت اما مرتبط با یکدیگر است. این تکنیک، توصیفی بوده و در برابر روش فراتحلیل شکل گرفته است (والش و داو، ۲۰۰۵: ۲۰۴) در علوم اجتماعی، فراترکیب توصیف‌کننده‌ی خوبی در فرآیند مطالعه‌ی کیفی به شمار آمده و واژه‌ی مذکور به منظور تمایزبخشی با روش فراتحلیل به کار گرفته شده است و قادر به ترکیب یافته‌های کیفی و کمی در مطالعات است (آرکوآرت، ۲۰۱۱: ۲). روش فراترکیب به‌عنوان روشی مناسب برای به‌دست آوردن تلفیق جامعی از مدل‌های ارایه شده در این حوزه، بر پایه‌ی تفسیر و ترجمه‌ی آن‌ها می‌باشد. بنابراین، فراترکیب تصویر بزرگ‌تری را از پدیده‌ی مورد مطالعه ارایه می‌دهد و تعمیم‌پذیری بیشتری را در مطالعات مبتنی بر مدرک فراهم می‌سازد (آگارد و هال، ۲۰۰۸: ۶). در پژوهش حاضر، به منظور تلفیق یافته‌های موجود پیرامون موضوع مذکور، تکنیک فراترکیب به مثابه تکنیکی کارآمد به کار گرفته شده است.

با توجه به هدف پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان پرداخته شد.

به دین منظور مجلات معتبر علمی و پژوهشی علوم اجتماعی و روان‌شناسی سال‌های (۱۳۷۸-۱۳۹۸) در پایگاه‌ها و سایت‌های مختلف مدنظر قرار گرفت. سپس با در نظر گرفتن کلیدواژه‌های خشونت علیه زنان، خشونت خانگی، همسرآزاری تعداد ۶۶ مقاله استخراج شد. ملاک‌های انتخاب مقالات عبارت بودند از: محل چاپ مقاله (مانند مقالات پذیرش شده در پایگاه‌های مرجع)، موضوع مدنظر (عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان)، حیطه‌ی کلی تحقیق (انحرافات اجتماعی و روان‌شناسی اجتماعی)، روش تحقیق (فراترکیب)، محدوده زمانی تحقیق (پژوهش‌های دو دهه‌ی اخیر) و زبان مورد استفاده شده (فارسی)

۱. Walsh & Downe

۲. Urquhart

۳. Aagaard & Hall

به بررسی کیفیت مقالات پرداخته شد. و با توجه به هدف پژوهش، اصول و روش ها، مرتب سازی داده ها و اخلاق حرفه ای ۳۵ مقاله نهایی و در نظر گرفته شد. پس از شناسایی عوامل موثر بر خشونت خانگی بر علیه زنان، عوامل مذکور به نظر خبرگان و کارشناسان حوزه‌ی زنان رسید و با تأیید متخصصین این عوامل به منظور ساخت الگو مورد استفاده قرار گرفت.

جدول ۱. نتایج گزینش مقالات نهایی

تعداد کل مقالات و منابع اولیه: ۶۶
تعداد مقالات پذیرش نشده بر اساس عنوان تحقیق: ۳
تعداد مقالات پذیرش نشده بر اساس چکیده تحقیق: ۸
تعداد مقالات پذیرش نشده بر اساس محتوای کلی تحقیق: ۸
تعداد مقالات پذیرش نشده بر اساس کیفیت تحقیق: ۱۲
تعداد مقالات پذیرفته شده نهایی: ۳۵

یافته‌ها

در مرحله‌ی تبیین و استخراج نتایج، اطلاعات پژوهش‌ها دسته‌بندی می‌شوند. به صورتی که در ستون اول عوامل تأثیرگذار بر خشونت خانگی بر علیه زنان که در هر مقاله به آن‌ها اشاره شده است تشریح می‌گردد. در ستون دوم نویسندگان و سال انتشار مقالات مربوط به آن سر فصل نام برده شده است.

جدول ۲. عوامل موثر بر خشونت خانگی بر علیه زنان

ردیف	عوامل موثر	نویسنده (گان) و سال نشر مقالات
۱	اعتیاد همسر	امیری (۱۳۹۷)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۲)؛ عارفی (۱۳۸۱)؛ درخشان پور و همکاران (۱۳۹۳)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ میبیدی و حسنی (۱۳۸۸)
۲	نامناسب بودن شغل همسر	امیری (۱۳۹۷)؛ امینی و همکاران (۱۳۹۳)؛ میبیدی و حسنی (۱۳۸۸)
۳	بیماری جسمی در زن	امیری (۱۳۹۷)
۴	داشتن فرزند از یک جنس	امیری (۱۳۹۷)
۵	وضعیت اقتصادی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، تامین مالی، سرمایه اقتصادی	امیری (۱۳۹۷)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۲)، عارفی (۱۳۸۲)؛ مظلوم خراسانی و میرزایی مهر (۱۳۹۱)؛ فلاح و همکاران (۱۳۹۴)، فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ معاشری و همکاران (۱۳۹۱)؛ کنعانی و همکاران (۱۳۹۲)؛ نریمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)؛ پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)؛ لیاقت (۱۳۸۹)
۶	نارضایتی در ارتباط جنسی	امیری (۱۳۹۷)
۷	سوءظن	امیری (۱۳۹۷)
۸	دخالت سایرین	امیری (۱۳۹۷)؛ پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)
۹	اختلاف طبقاتی	امیری (۱۳۹۷)
۱۰	بیکاری همسر	امیری (۱۳۹۷)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۱)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ احمدی (۱۳۹۴)
۱۱	اختلاف سنی زیاد،	امیری (۱۳۹۷)؛ مظلوم خراسانی، میرزایی مهر (۱۳۹۰)؛ محسنی تبری و همکاران (۱۳۸۹)

۱۲	عدم آگاهی مهارت‌های زندگی	نعیم و شریف (۱۳۹۵)؛ لطیفی و همکاران (۱۳۹۱)
۱۳	تصور فرمانبردارانه‌ی زن از نقش خود در خانواده؛ عزت نفس	محموداوغلی (۱۳۹۴)؛ همتی (۱۳۸۳)
۱۴	تعداد فرزندان	فلاح و همکاران (۱۳۹۴)؛ همتی (۱۳۸۳)
۱۵	تفکیک نقش‌های جنسیتی زن و مرد	محموداوغلی (۱۳۹۴)؛ پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)؛ لیاقت (۱۳۸۹)
۱۶	پایین بودن سطح زندگی خانواده	محموداوغلی (۱۳۹۴)
۱۷	مذهبی نبودن زنان	محموداوغلی (۱۳۹۴)؛ پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)
۱۸	پایین بودن تحصیلات زنان	محموداوغلی (۱۳۹۴)، نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)، ملکی، نژادسبزی (۱۳۸۹)؛ درخشان‌پور و همکاران (۱۳۹۳)؛ فلاح و همکاران (۱۳۹۴)؛ آزاده و دهقان فرد (۱۳۸۵)؛ همتی (۱۳۸۳)؛ نیرمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)؛ اشراقی (۱۳۸۵)؛ میبیدی و حسنی (۱۳۸۸)
۱۹	پایین بودن تحصیلات مردان	محموداوغلی (۱۳۹۴)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۱)؛ طاهرخانی و همکاران (۱۳۸۸)؛ عارفی (۱۳۸۱)؛ درخشان‌پور و همکاران (۱۳۹۳)؛ فلاح و همکاران (۱۳۹۴)؛ احمدی (۱۳۹۴)؛ همتی (۱۳۸۳)؛ نیرمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)؛ اشراقی (۱۳۸۵)؛ میبیدی و حسنی (۱۳۸۸)
۲۰	ضعف حمایت اجتماعی در جامعه و خانواده (دوری از خانواده، انزوای اجتماعی، کمبود ارتباط دوستان)	کبیری، سعادت، نوروزی (۱۳۹۷)؛ خانی و همکاران (۱۳۸۹)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۲۱	احساس امنیت	کبیری، سعادت، نوروزی (۱۳۹۷)
۲۲	سرمایه اجتماعی	کبیری، سعادت، نوروزی (۱۳۹۷)؛ ملکی، نژادسبزی (۱۳۸۹)؛ کنعانی و همکاران (۱۳۹۲)
۲۳	اقتدار نامشروع مرد در خانواده، خود محوری مردان، تصور سلطه گرایانه‌ی مرد از نقش خود در خانواده، مردسالاری، پیروی از الگوهای مرد سالارانه، اقتدار شوهر، اعتقاد به باورهای مرد سالارانه، نگرش مردسالاری	کبیری، سعادت، نوروزی (۱۳۹۷)؛ صابریان و همکاران (۱۳۸۱)؛ محموداوغلی (۱۳۹۴)؛ زارع شاه‌آبادی، ندرپور (۱۳۹۵)؛ مظلوم خراسانی، میرزایی مهر (۱۳۹۱)؛ محسنی تهریزی و همکاران (۱۳۹۱)؛ دانش و همکاران (۱۳۹۶)؛ آزاده و دهقان فرد (۱۳۸۵)؛ همتی (۱۳۸۳)
۲۴	سن ازدواج زنان و مردان،	نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)؛ طاهرخانی و همکاران (۱۳۸۸)؛ عارفی (۱۳۸۱)؛ فلاح و همکاران (۱۳۹۴)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ امینی و همکاران (۱۳۹۳)؛ معاشری و همکاران (۱۳۹۱)؛ همتی (۱۳۸۳)
۲۵	شاغل نبودن زنان، وابستگی اقتصادی زنان، عدم تامین مالی، پایگاه اقتصادی- اجتماعی زنان،	نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)؛ خانی و همکاران (۱۳۸۹)؛ فلاح و همکاران (۱۳۹۴)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ امینی و همکاران (۱۳۹۳)؛ معاشری و همکاران (۱۳۹۱)؛ دانش و همکاران (۱۳۹۶)؛ آزاده و دهقان فرد (۱۳۸۵)؛ همتی (۱۳۸۳)
۲۶	قومیت	نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)؛ اشراقی (۱۳۸۵)
۲۷	محل سکونت (روستا)	نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)؛ میبیدی و حسنی (۱۳۸۸)
۲۸	بیماری روحی همسر (مرد)	نوح جاه و همکاران (۱۳۹۰)؛ فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)

۲۹	تجربه و مشاهده خشونت توسط همسران	خانی و همکاران (۱۳۸۹)، عارفی (۱۳۸۱)؛ مظلوم خراسانی، میرزایی مهر (۱۳۹۱)؛ محسنی تبریزی و همکاران (۱۳۹۱)؛ دانش و همکاران (۱۳۹۶)
۳۰	بی تجربگی زوجین	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۳۱	عدم آگاهی از حقوق طرفین	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)؛
۳۲	عدم آگاهی از مهارت های ارتباط با همسر	ساریچلو و همکاران (۱۳۸۸)
۳۳	عدم آگاهی از مهارت های روابط بین فردی	ساریچلو و همکاران (۱۳۸۸)؛ انصاری و همکاران (۱۳۹۶)؛
۳۴	چشم و هم چشمی	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۳۵	حاضر جوابی	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۳۶	عدم تمکین در روابط جنسی با شوهر	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)، هاشمیان و همکاران (۱۳۹۷)؛ همتی (۱۳۸۳)
۳۷	غرغر کردن زنان	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۳۸	ایرادگیری زنان	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۳۹	مصرف دارو در زنان و مردان	طاهرخانی و همکاران (۱۳۸۸)
۴۰	تفسیر ناسازگاری نقش	مظلوم خراسانی، میرزایی مهر (۱۳۹۱)
۴۱	غرور و لجبازی	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)
۴۲	تعدد زوجات	صابریان و همکاران (۱۳۸۱)؛ معاشری و همکاران (۱۳۹۱)
۴۳	سایقه‌ی سقط	طاهرخانی و همکاران (۱۳۸۸)
۴۴	گرانباری نقش	مظلوم خراسانی، میرزایی مهر (۱۳۹۱)
۴۵	سوابق کیفری	فخارزاده و همکاران (۱۳۹۶)
۴۶	برقراری روابط غیردوستانه	هاشمیان و همکاران (۱۳۹۷)
۴۷	عدم ارضای نیازهای عاطفی	هاشمیان و همکاران (۱۳۹۷)؛ اشراقی (۱۳۸۵)
۴۸	خودکارآمدی	تقدیسی و همکاران (۱۳۹۴)
۴۹	آگاهی زنان	تقدیسی و همکاران (۱۳۹۴)
۵۰	وضعیت مسکن (اجاره ای)	احمدی (۱۳۹۴)
۵۱	تحریک روانی شوهر	دانش و همکاران (۱۳۹۶)
۵۲	استفاده از رسانه جمعی (ماهواره)	امیرمظاهری و قدریند (۱۳۹۲)
۵۳	سرما به فرهنگی	کنعانی و همکاران (۱۳۹۲)؛ پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)
۵۴	رضایت اجتماعی	همتی (۱۳۸۳)
۵۵	طبقه اجتماعی	نریمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)
۵۶	اضطراب	نریمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)
۵۷	افسردگی	نریمانی و آقامحمدیان (۱۳۸۴)
۵۸	عوامل روانشناختی	پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)

۵۹	فقدان حمایت قانونی	پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)
۶۰	تربیت فرزندان	پورقاز و رقیبی (۱۳۸۳)؛ لیاقت (۱۳۸۹)
۶۱	یادگیری اجتماعی-فرهنگی	اشراقی (۱۳۸۵)
۶۲	ناکامی	اشراقی (۱۳۸۵)
۶۳	عدم تفاهم زوجین	لیاقت (۱۳۸۹)
۶۴	زندگی دیگر افراد با خانواده	میبدی و حسنی (۱۳۸۸)

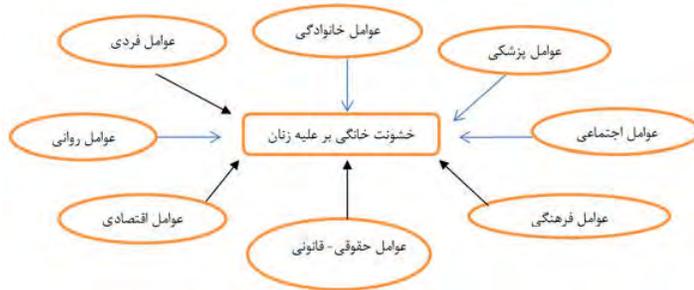
برای تعیین کیفیت نتایج جهت کنترل نتایج استخراجی از نظرات پژوهشگر و یک فرد خبره استفاده شد. و سپس مقایسه نتایج از طریق شاخص کاپا^۱ ارزیابی گردید.

جدول ۳. مقوله‌بندی عوامل موثر بر خشونت خانگی علیه زنان

ردیف	کد محوری	کد فرعی
۱	فرهنگی	مذهب؛ تحصیلات؛ استفاده از رسانه جمعی (ماهواره)؛ فقدان سرمایه فرهنگی کافی؛ تصور سلطه گرایانه مرد از نقش خود در خانواده، مردسالاری، تصور فرمانبردارانه‌ی زن از نقش خود
۲	اجتماعی	ضعف حمایت اجتماعی؛ عدم احساس امنیت؛ فقدان سرمایه اجتماعی؛ تفسیر ناسازگاری نقش؛ گرانباری نقش؛ فقدان خودکارآمدی؛ عدم رضایت اجتماعی؛ فقدان یادگیری اجتماعی-فرهنگی؛ شهر محل سکونت؛ عدم آگاهی از مهارت‌های روابط بین فردی، عدم آگاهی از مهارت‌های زندگی، سن ازدواج، قومیت
۳	قانونی-حقوقی	عدم آگاهی از حقوق طرفین؛ تعدد زوجات؛ سوابق کیفری؛ فقدان حمایت قانونی
۴	پزشکی	اعتیاد؛ بیماری جسمی، مصرف دارو، سابقه سقط جنین
۵	خانوادگی	دخالت سایرین؛ تعدد فرزندان؛ تربیت فرزندان؛ عدم تفاهم زوجین؛ زندگی با دیگر افراد خانواده؛ اقتدار نامشروع مرد در خانواده، اختلاف سنی؛ تفکیک نقش جنسیتی؛ بی تجربه گی زوجین؛ داشتن فرزند از یک جنس، عدم تمکین در روابط جنسی با شوهر
۶	روانی	سوءظن؛ بیماری روحی؛ تجربه و مشاهده خشونت توسط والدین؛ عدم ارضای نیازهای عاطفی؛ تحریک روانی شوهر؛ اضطراب؛ افسردگی؛ ناکامی، نارضایتی در ارتباط جنسی
۷	اقتصادی	پایگاه اقتصادی-اجتماعی مردان؛ اختلاف طبقاتی؛ بیکاری همسر؛ شاغل نبودن زن، وابستگی اقتصادی زنان، عدم تامین مالی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی زنان
۸	فردی	حاضر جوابی؛ غرغر کردن؛ ایرادگیری؛ غرور و لجبازی، عدم وجود عزت نفس، چشم و هم چشمی

براساس نتایج بررسی مقالات و تنظیم آن‌ها در جداول فوق هشت عامل پزشکی، خانوادگی، فردی، روانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، حقوقی و مصادیق آن‌ها به مثابه عوامل موثر بر خشونت خانگی بر علیه زنان به دست آمد که در قالب الگویی (نمودار ۱) ارائه شد.

۱. kappa statistics

نمودار ۱. الگوی عوامل موثر بر خشونت خانگی علیه زنان

بحث و نتیجه گیری

خشونت خانگی علیه زنان موضوع جدیدی نیست که صرفاً در دوران مدرن نظر صاحب نظران، فعالان حوزه زنان و به طور خاص جامعه‌شناسان را به خود مشغول کرده باشد. تضييع حقوق زنان و خشونت علیه آنان ميراث دورانی است که اولین نشانه‌های تقسیم کار اجتماعی در جامعه مشاهده شد. از آن دوران، به زنان نقش‌هایی محول شد که همواره بعدی از خشونت را در هر فرهنگ، قومیت و اجتماع با خود به دنبال داشت.

با عنایت به ارزیابی و طبقه‌بندی پژوهش‌های انجام گرفته پیرامون خشونت خانگی علیه زنان، در پژوهش حاضر، عوامل متعددی از جمله عوامل فرهنگی، پزشکی، اجتماعی، فردی، اقتصادی، روانی، خانوادگی و قانونی - حقوقی به عنوان عوامل تاثیرگذار بر خشونت علیه زنان تبیین شدند. این عوامل به عنوان پرتکرارترین عوامل مؤثر، تأثیر قابل توجهی بر زندگی فردی و اجتماعی زنان داشته و آن‌ها را با مشکلاتی جدی روبرو ساخته است. مقالات پژوهشی بسیاری با رویکردهای متفاوت به این موضوع پرداختند و یافته‌های بسیاری در موضوع حاضر وجود دارند. اما با وجود انبوهی از مطالعات، مدلی از مطالعات پژوهشی مذکور ارائه نشده است، که این امر، دلیل انجام پژوهش حاضر گردید.

عوامل فرهنگی مانند سطح تحصیلات زنان و مردان و میزان بر خورداری آنان از انواع سرمایه‌های فرهنگی، مردسالاری، تصور مردمحوری و زن محوری در جامعه و خانواده از عوامل زمینه ساز خشونت علیه زنان به شمار می‌رود. پایین بودن سرمایه‌ی تحصیلی و فرهنگی زنان نسبت به مردان، آنان را در برابر مردان آسیب‌پذیر کرده است. افزایش سرمایه‌ی تحصیلی و فرهنگی باعث افزایش مهارت‌های زنان در برقراری ارتباط با دیگران و آگاهی از حقوق خود می‌گردد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج به دست آمده از پژوهش کنعانی، عزیزخان و کلاتری (۱۳۹۲) و احمدی (۱۳۹۴) هم‌راستا بوده و بیان‌گر تأثیر سرمایه‌ی فرهنگی بر ممانعت از خشونت خانگی بر علیه زنان است. از سویی دیگر، تصور زن محوری و مردمحوری در جامعه و خانواده، آنان را صاحب آگاهی دروغینی می‌سازد که بینش برابری جنسیتی را دچار خلل کرده و هر یک از جنسیت‌ها، جنس مقابل را با دیده‌ی تحقیر نگرینسته و سعی در کوچک انگاشتن و حتی نادیده انگاشتن او دارد.

عوامل پزشکی از قبیل اعتیاد همسر، مصرف دارو، سقط جنین و بیماری جسمی یکی دیگر از عوامل مؤثر بر خشونت علیه زنان به شمار می‌رود. مردان مبتلا به اعتیاد با افزایش تحریک‌پذیری در هنگام سوء مصرف یا کاهش مصرف موادمخدر باعث بروز خشونت‌هایی متفاوت در برابر زنان می‌گردند. نوابخش و قچاوند (۱۳۸۷) نیز در پژوهش خود به وجود این ارتباط تاکید کرده‌اند. مصرف برخی داروها نیز باعث افزایش تحریک‌پذیری

و بروز خشونت می‌گردد. از سویی دیگر سقط جنین و بیماری جسمی زنان باعث رفتارهای خشونت‌آمیز مردان می‌گردد. مردان سقط جنین‌های مکرر زنان و عدم توانایی آنان در باروری را به مثابه نقص تلقی کرده و از این جهت خشونت‌هایی را بر آنان تحمیل می‌کنند. که این خشونت‌ها می‌تواند شامل خشونت فیزیکی، کلامی و ... گردد.

عوامل خانوادگی مانند اختلاف سنی زیاد باعث شکل‌گیری تفاوت‌های نسلی و در نتیجه ارزش‌ها و باورهای متفاوت هر یک از نسل‌ها شده و پیامد آن، بروز خشونت بر علیه زنان را به دنبال دارد. مظلوم خراسانی و میرزایی مهر (۱۳۹۱) و یعقوبی و رثوفی (۱۳۹۲) نیز به این عامل به مثابه عامل موثر در خشونت خانگی علیه زنان اشاره داشته‌اند. هم‌چنین تفکیک نقش جنسیتی که نتیجه‌ی تقسیم اجتماعی کار است برای زنان نقش خانه‌داری و مراقبت از فرزندان و برای مردان نقش کار و فعالیت در خارج از خانه را تعریف کرده است. با صنعتی شدن جوامع و ورود زنان به بازار کار این نقش‌ها تا حدودی مختل شده است. این درحالی است که مردان خواستار نقش‌های سنتی زنان بوده و نقش‌های جدید را برای زنان بر نمی‌تابند. در نتیجه‌ی این تصورات موانع و مشکلاتی را برای رشد و پیشرفت زنان در جامعه فراهم می‌کنند.

یکی از عوامل فردی موثر بر خشونت خانگی بر علیه زنان ویژگی‌های شخصیتی برخی از افراد از جمله مردان و زنان می‌باشد. زنان و مردان با برخورداری از ویژگی‌های شخصیتی خاص خود، هویت منحصر به فردی یافته‌اند که متفاوت از دیگران است در نتیجه برخی از آن‌ها بر اساس دارا بودن از ویژگی‌های روان رنجوری (شریعت و منشی، ۱۳۹۶: ۹۰)، خشونت‌های بیشتری بر علیه زنان از خود بروز می‌دهند.

عوامل روانی از جمله خشونت فیزیکی مردان علیه زنان بازتاب فشارها و استرس‌های متعددی است که بر آن‌ها وارد می‌شود. در واقع خشونت مردان علیه زنان می‌تواند بازتاب انواع فشارهای درونی و بیرونی جامعه بر مردان باشد (بنی فاطمه، عزیزاده اقدم و عباس زاده، ۱۳۹۷: ۵۸۱). شرایط اقتصادی مردان و کاهش توان مردان در تأمین هزینه‌های خانواده که بر اساس تقسیم کار اجتماعی بر عهده‌ی مردان نهاده شده، آن‌ها را با اضطراب و افسردگی روبرو ساخته است، که زمینه‌ساز بروز خشونت است که در این مقاله با مرور مطالعات پیشین به تأیید رسیده است. دسترسی کم‌تر زنان به سرمایه‌ی اقتصادی و منبع مالی خانواده، آنان را در موقعیتی فرودست قرار می‌دهد (علی‌رضانژاد و نیک‌زاد، ۱۳۹۷: ۱۶۶) در جامعه‌ی ایرانی، مردان دارای منابع قدرت، ثروت و تصمیم‌گیری اقتصادی در جامعه هستند، و قوانین ایدئولوژی‌های مسلط نیز منافع آنان را تضمین کرده و در جهت دستیابی به حقوقی برتر و بالاتر نسبت به زنان به آن‌ها یاری می‌رساند.

امتناع از طلاق با وجود شرایط نامساعد زندگی از سوی مردان، عدم سپردن حضانت فرزندان به مادران، اجازه‌ی ازدواج مجدد به مردان، اختیار مردان بر زنان برای اشتغال و خروج از کشور از جمله عواملی به شمار می‌روند که تحت عنوان عوامل حقوقی و قانونی باعث خشونت بر علیه زنان می‌گردد (مهدوی، رستمی، کربلایی و دیبا مهر، ۱۳۹۶: ۱۳۰). به نظر می‌رسد با مطالعه‌ی پژوهش‌های خارجی پیرامون این موضوع بتوان الگوی کامل‌تری از خشونت مذکور در ایران و خارج از کشور ارایه گردیده و موضوع مطالعات تطبیقی بین عوامل خشونت بر علیه زنان در ایران و خارج از کشور قرار گیرد.

تعارض منافع: نویسندگان (نویسنده) تصریح می‌نمایند در این پژوهش تعارض منافع وجود ندارد. این پژوهش با هزینه محقق صورت گرفته است.

منابع

- آزاده، منصوره، دهقان فرد، راضیه. (۱۳۸۵). خشونت علیه زنان در تهران: نقش جامعه پذیری جنسیتی، منابع در دسترس زنان و روابط خانوادگی، *زنان در توسعه و سیاست (تحقیقات زنان)*، ۴(۱-۲) (۱۴)، ۱۵۹-۱۷۹.
- آقا محمدیان شهرباف، حمید رضا، شیخ روحانی، سعید. (۱۳۸۸). مقایسه میزان اضطراب در پایگاه‌های هویت، *دانشور رفتار*، ۳۷، ۹-۲۰.
- احمدی، عاطفه. (۱۳۹۴). سرمایه فرهنگی و خشونت خانگی (خشونت علیه زنان در خانواده)، چهارمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران: مهر اشراق.
- اسماعیلی زاده، وحیده. (۱۳۹۶). نقش خانواده در پیشگیری از جرایم و آسیب‌های اجتماعی، *فصل‌نامه علمی - تخصصی دانش انتظامی ایلام*، ۶(۲۴)، ۶۰-۶۹.
- اشراقی، محمد. (۱۳۸۵). دیدگاه جامعه‌شناختی از پدیده خشونت علیه زنان، *علوم اجتماعی شوشتر*، ۲، ۹۵-۱۱۴.
- امیرمظاهری، امیرمسعود، قدریند فرد شیرازی، زینب. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان و دلیل خشونت آن‌ها (مطالعه موردی: نورآباد ممسنی)، *مطالعات جامعه‌شناسی ایران*، ۱۵، ۲۷-۴۶.
- امیری، سحر. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان (مطالعه موردی: شهرستان کرمانشاه، *فصلنامه حقوق الکترونیکی*، ۱(۲)، ۱۱-۳۴.
- امینی، لیلا، حیدری، مریم، دانش پرور، حمیدرضا. (۱۳۹۳). سلامت روان و برخی تعیین‌کننده‌های فردی-اجتماعی آن در زنان تحت خشونت خانگی، *مجله پرستاری و مامایی*، ۱۲(۸)، ۵۹۹-۶۰۵.
- انصاری، حوریه، گلشیری، پرستو، مستجاب‌الدعواتی، رکسانا. (۱۳۹۶). تأثیر مهارت‌های ارتباطی زنان بر خشونت خانگی از سوی همسران، *مجله دانشکده پزشکی اصفهان*، ۳۵(۴۴۴)، ۱۰۸۰-۱۰۸۷.
- بنی‌فاطمه، حسین، علیزاده اقدم، محمدباقر، عباس زاده، محمد. (۱۳۹۷). استرس مردان و خشونت جسمی علیه زنان: یک تحقیق کیفی. *زنان در توسعه و سیاست*، ۱۶(۴)، ۵۸۱-۶۰۲.
- پورقاز، عبدالوهاب، رقیبی، مهوش. (۱۳۸۳). بررسی نوع و عوامل خشونت خانگی علیه زنان در میان قبایل ترکمن استان گلستان، *مجله مطالعات روانشناسی آموزشی*، ۱(۱)، ۷۳-۹۶.
- تقدیسی، محمدحسین، لطیفی، مرضیه، افکاری، محمداسحاق، دستورپور، مریم، استیساری، فاطمه، جمال‌زاده، فیصل. (۱۳۹۴). تأثیر مداخلات آموزشی بر افزایش خودکارآمدی زنان و آگاهی برای پیشگیری از خشونت خانگی، *مجله سلامت آموزش و ارتقاء سلامت*، ۳(۱)، ۳۲-۳۸.
- خانی، سعید، ادهمی، جمال، حاتمی، علی، بنی‌عامریان، جواد. (۱۳۸۹). بررسی خشونت خانگی در بین خانواده‌های دهگلان؛ تأکید بر خشونت علیه زنان. *جامعه‌شناسی مطالعات جوانان*، ۱(۳)، ۶۷-۹۰.
- جعفری، رضا. (۱۳۹۸). افزایش ۲۰ تا ۲۲ درصدی گزارش خشونت علیه زنان، بازیابی شده در تاریخ بیست و سوم آبان ماه. (<http://pana.ir/news/890748>)
- دانش، پروانه، شربتیان، محمدحسن، طوافی، پویا. (۱۳۹۶). تحلیل جامعه‌شناختی خشونت خانگی علیه زنان و ارتباط آن با امنیت (مطالعه موردی: زنان میان سال ۴۸-۵۴ ساله درمیانه). *تحقیقات استراتژیک*

- در مسائل اجتماعی ایران، ۶(۱)، ۴۷-۷۲.
- درخشان پور، فیروزه، محبوبی، حمیدرضا، کشاورز، ساحل. (۱۳۹۳). شیوع خشونت خانگی علیه زنان در بندرعباس. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان*، ۱۶، ۱(۴۹)، ۱۲۶-۱۳۶.
- زارع شاه آبادی، اکبر، نادرپور، یاسر. (۱۳۹۵). رابطه بین مردسالاری و خشونت خانگی علیه زنان در کوهدهشت. *رفاه اجتماعی*، ۶۰، ۶۱-۸۶.
- ساریچلو، محمدابراهیم، غافله‌باشی، سیدحسین، کلانتری، زهرا، مرادیگلویی، محمد، جهانی‌هاشمی، حسن. (۱۳۸۸). خشونت خانگی علیه زنان و مداخلات پیشگیری در منطقه مینودارو کوثر قزوین. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین*، ۱۳، ۴(۵۳)، ۱۹-۲۴.
- سهراب‌زاده، مهران، منصوریان راوندی، فاطمه. (۱۳۹۶). تجربه‌ی زیسته‌ی زنان از خشونت کلامی در خانواده (مطالعه‌ی موردی: زنان شهر کاشان). *زن در فرهنگ و هنر*، ۹، ۲۶۴-۲۴۵.
- شریعت، سهیلا، منشیی، غلامرضا. (۱۳۹۶). الگوی پیش‌بینی کننده خشونت خانگی علیه زنان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و کودک‌آزاری در اصفهان، *بهداشت اجتماعی*، ۴(۲)، ۹۰-۹۸.
- صابریان، معصومه، آتش‌نفس، الهه، بهنام، بهناز. (۱۳۸۱). شیوع خشونت خانگی در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی و درمانی در سمنان (۱۳۸۲). *کومش*، ۶(۲)، ۱۲۲-۱۱۵.
- طاهرخانی، سکینه، میرمحمدعلی، ماندانسا، کاظم‌نژاد، انوشیروان، اربابی، محمد، ولی‌زاده، مهرنوش. (۱۳۸۸). بررسی خشونت خانگی علیه زنان و ارتباط آن با خصوصیات زوجین. *مجله پزشکی قانونی*، ۱۵، ۲(۵۴)، ۱۲۹-۱۲۳.
- عارفی، مرضیه. (۱۳۸۱). مطالعه توصیفی از خشونت خانگی علیه زنان در ارومیه. *مطالعات روانشناسی اجتماعی در زنان*، ۱(۲)، ۱۰۱-۱۱۹.
- عامری، فریده، عمویی، ناهید. (۱۳۹۵). نقش عملکرد خانواده در تجربه بحران هویت و تمایز نوجوانان. *فصلنامه خانواده و تحقیق*، ۳، ۷۷-۹۱.
- علیرضائزاد، سهیلا، زنگنه، نیکزاد. (۱۳۹۷). دسترسی به روابط پول و قدرت در روابط همسر: مطالعه در جامعه محلی «دستان سبز» و همسران شهدا. *علوم اجتماعی (دانشگاه علامه طباطبائی)*، ۸، ۱۶۵-۲۰۸.
- فخارزاده، لیلا، طاهری، نورالله، حیدری، مریم، هاتفی مؤدب، نسیم، زاهدی، عاطفه، الهامی، سعیده. (۱۳۹۶). عوامل مرتبط با شیوع خشونت خانگی در زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی و درمانی شهر آبادان. *مجله اپیدمیولوژی ایران*، ۱۳(۴)، ۳۳۶-۳۲۸.
- فلاح، سعید، رستم‌زاده، سوده، قلیچی قوجق، موسی. (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان متأهل. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان*، ۱۷(۴)، ۹۱-۹۷.
- قاسمی‌روشن، ابراهیم. (۱۳۸۱). توانمندسازی خانواده در جلوگیری از انحرافات اجتماعی. *مطالعات استراتژیک زنان*، ۱۷، ۱۱-۳۳.
- قربانی، علیرضا، جمعه‌نیا، سکینه. (۱۳۹۷). نقش عوامل اجتماعی (خانواده، مدرسه و گروه همسالان) در جامعه‌پذیری دانش‌آموزان در استان گلستان. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۹(۲)، ۱۲۸-۱۱۳.
- کبیری، افشار، سعادت، موسی، نوروزی، وحید. (۱۳۹۷). تحلیل جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان (مطالعه موردی: زنان متأهل در ارومیه). *فصلنامه زنان و جامعه*، ۹(۳۴)، ۳۲۰-۲۹۵.

- کنعانی، محمدامین، عزیزخان، اقبال، کلانتری، حوری. (۱۳۹۲). انواع سرمایه (اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) و ارتباط آن‌ها با خشونت خانگی علیه زنان. *مجله مطالعات علوم اجتماعی ایران*، ۱۰(۴)، ۸۸-۱۰۴.
- لطیفی، مرضیه، تقدیسی، محمدحسین، افکاری، محمد اسحاق، اعظم، کمال. (۱۳۹۱). تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر عزت نفس و کاهش خشونت خانگی علیه زنان شهر گرگان. *تحقیقات نظام سلامت*، ۸(۶)، ۱۰۴۹-۱۰۴۰.
- لیاقت، غلام‌علی. (۱۳۸۹). خشونت علیه زنان در خانواده. *مجله علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد*، ۵، ۱۶۳-۱۷۹.
- محسن تبریزی، علیرضا، کردی، علیرضا، جوادیان‌زاده، مهدیه. (۱۳۹۱). ارزیابی خشونت خانگی در زنان متأهل مراجعه کننده به مراکز پزشکی قانونی و بهزیستی در یزد. *طلوع بهار*، ۱۱(۳)، ۱۱-۲۴.
- محموداوغلی، سمیه. (۱۳۹۴). خشونت علیه زنان در خانواده (مطالعه موردی: اردبیل). *مطالعات خانواده*، ۱۱(۴۲)، ۱۴۹-۱۶۳.
- مظلوم خراسانی، محمد، میرزایی مهر، مجتبی. (۱۳۹۱). میزان خشونت خانگی علیه زنان در شهر خرم‌آباد در سالهای ۱۳۸۸ تا ۱۳۸۹. *مطالعات روانشناختی اجتماعی زنان*، ۱۱(۳)، ۱۱۱-۱۳۸.
- معاشری، نرگس، میری، محمدرضا، ابوالحسن نژاد، وحیده، هدایتی، هایده، زنگویی، محبوبه. (۱۳۹۱). شیوع و ابعاد جمعیت‌شناختی خشونت‌های خانگی علیه زنان در شهر بیرجند. *مراقبت‌های نوین*، ۹(۱)، ۳۲-۳۹.
- ملکی، امیر، نژادسبزی، پروانه. (۱۳۸۹). رابطه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی خانواده با خشونت خانگی علیه زنان در خرم‌آباد. *مجله علوم اجتماعی ایران*، ۲(۱)، ۳۱-۵۳.
- مهدوی، محمود، رستمی، سینا، کربلایی، هادی، دیبامهر، مینا. (۱۳۹۶). پیشگیری از بزه دیدگی زنان قربانی خشونت در خانواده با بررسی سیاست جنایی تقنینی ایران. *فصلنامه رهیافت پیشگیری*، ۲، ۱۲۱-۱۴۶.
- میبدی، فاطمه، حسنی، مهدی. (۱۳۸۸). فراوانی خشونت علیه زنان توسط همسرانشان در کرمان. *مجله روان پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*، ۱۵(۳)، ۳۰۰-۳۰۷.
- نازپرور، بشیر. (۱۳۸۱). همسرآزاری. *مجله تحقیقات زنان*، مرکز مطالعات و تحقیقات زنان، ۳، ۶۶-۴۵.
- نریمانی، محمد، آقامحمدیان، حمیدرضا. (۱۳۸۴). بررسی خشونت مردان علیه زنان و متغیرهای مرتبط در بین خانواده‌های ساکن شهر اردبیل. *مجله اصول بهداشت روان*، ۷(۲۸)، ۱۰۷-۱۱۳.
- نعیم، مهدی، رضایی شریف، علی. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر سازگاری زناشویی و کاهش خشونت خانگی علیه زنان. *مجله روان‌شناسی شناختی و روان‌پزشکی*، ۳(۲)، ۳۲-۲۱.
- نوابخش، مهرداد، قجاوند، کاظم. (۱۳۸۷). بررسی عوامل مؤثر بر خشونت توسط مردان معتاد علیه زنان باردار. *تحقیقات اعتیاد*، ۲، ۵-۳۱.
- نوح‌جاه، صدیقه، لطیفی، سید محمود، حقیقی، مریم، اعتصام، حمیده، فتح‌اللهی فر، افسانه، زمان، ندا، فرخ‌نیا، فرخنده، بنیادی، فاطمه. (۱۳۹۰). شیوع خشونت خانگی علیه زنان و برخی عوامل مرتبط با آن در استان خوزستان - ۱۳۸۵-۱۳۸۴. *مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (تبریز)*، ۱۵(۴)، ۲۸۶-۲۷۸.
- وکیل‌ها، سمیرا، مهدوی، محمدصادق. (۱۳۹۴). تأثیر توسعه فرهنگی زنان بر عملکردهای خانواده. *مجله*

- مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۷(۲)، ۷۳-۸۴.
- هاشمیان، معصومه، صلحی، مهناز، گرمارودی، غلامرضا، مهری، علی، جوینی، حمید، شهرآبادی، رضا. (۱۳۹۷). تجربه مردان متاهل با خشونت خانگی علیه همسران: -یک مطالعه کیفی. *مجله تحقیقات کیفی در علوم بهداشتی*، ۷(۲)، ۲۲۶-۲۱۴.
- همتی، رضا. (۱۳۸۳). عوامل مؤثر بر خشونت مردان علیه زنان: مطالعه موردی خانواده های تهرانی. *رفاه اجتماعی (آسیب شناسی زنان ایرانی)*، ۳(۱۲)، ۲۵۶-۲۲۷.
- یزدان پناه، لیلا، حکمت، فاطمه. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر مسئولیت اجتماعی جوانان (مطالعه دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان). *مجله مطالعات اجتماعی ایران*، ۸(۲)، ۱۵۲-۱۲۸.
- یعقوبی، علی، رئوفی، لیلا. (۱۳۹۲). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر خشونت علیه زنان (مطالعه موردی زنان متاهل در شهر خلخال). *مطالعات علوم اجتماعی ایران*، ۱۰(۳۹)، ۱۲۱-۱۴۰.
- Aagaard, H., & Hall, E. O. C. (2008). Mothers' experiences of having a preterm infant in the neonatal care unit: A meta-synthesis. *Journal of Pediatric Nursing*, 23(3), 26-36
- Alhabib, S., Nur, U., & Jones, R. (2010). Domestic violence against women: Systematic review of prevalence studies. *Journal of Family Violence*, 25(4), 369-382.
- Davis, P., Francis, P., Wyatt, T. (2014). *Invisible Crimes and Social Harms*, London: Palgrave Macmillan
- Urquhart, Christine. (2011). *Meta-synthesis of research on information seeking behavior*, 16(1), 455.
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: a literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Model Designing of Determining Factors Affecting Violence Against Women

M. Sohrabzadeh*

Z. Nouri**

Abstract

The purpose of this study was to identify determining factors on violence against women and designing a comprehensive model of the domestic violence influential factors against women. Statistical population was the research articles that published by valid scientific sociology and psychology journals about violence against women, during two decades between 1378 to 1398. Thirty-five standard studies were selected as the research sample after ranking the articles then were reviewed. The research design was a qualitative and meta-synthesis. After extracting the effective factors on violence against women, the results indicated that 64 determining factors affecting violence against women were identified, then verified by professionals in women and family affairs. Ultimately the factors were approved and classified in 8 categories. As conclusion the study explained the 8 factors as medical, family, personal, psychological, social, cultural and juridical and their extensions, as determining factors in violence against women, then introduced these factors as a inclusive model.

Keywords: model designing, determining factors, violence against women

* Associate Professor, Department of Social Sciences, Kashan University, Kashan, Iran. (Email: Ms3102002@yahoo.com)

**PhD student of social issues of Iran, Kashan university, Kashan, Iran. (Corresponding Author, Email: Nouri.z@grad.kashanu.ac.ir)